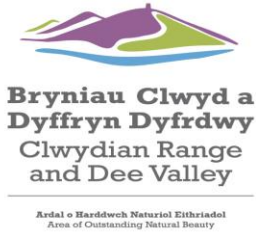

Pecyn Dogfen Cyhoeddus

Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
Areas of Outstanding Natural Beauty

Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy AHNE
Park Gwledig Loggerheads, Yr Wyddgrug, Sir Ddinbych CH7 5LH

Clwydian Range and Dee Valley AONB
Loggerheads Country Park, Nr. Mold, Denbighshire CH7 5LH

Ffon | Tel: 01352 810614 | Ffacs | Fax: 01352 810644
E-bost | E-mail: clwydianrangeanddeevalley@denbighshire.gov.uk
Gwefan: www.ahnebryniauclwydadyffryndyfrdwy.org.uk/
Web: www.clwydianrangeanddeevalleyaonb.org.uk/

[www.facebook.com/Clwydian Range & Dee Valley AONB](https://www.facebook.com/ClwydianRange&DeeValleyAONB)

[@Clwyd_Deer_AONB](https://twitter.com/Clwyd_Deer_AONB)

At: Aelodau'r Cyd-bwyllgor
Ardal o Harddwch Naturiol
Eithriadol Bryniau Clwyd a
Dyffryn Dyfrdwy

Dyddiad: Dydd Gwener, 14 Mehefin 2024

Rhif
Union: 01824 712589

Ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy, Dydd Gwener, 21 Mehefin 2024 am 10.00 am yn Neuadd y Dref, Wrecsam a thrwy gynhadledd fideo.**

Yn gywir iawn

G Williams
Swyddog Monitro

AGENDA

- 1 CYFLWYNIADAU, YMDDIHEURIADAU A DATGAN CYSYLLTIAD**
- 2 COFNODION DRAFFT CYFARFOD Y CYD-BWYLLGOR A GYNHALIWDYD AR 12 EBRILL 2024** (Tudalennau 5 - 12)

Ystyried cofnodion (copi ynghlwm) cyfarfod blaenorol Cyd-bwyllgor AHNE a gynhaliwyd ar 12 Ebrill 2024.

- 3 COFNODION GAN EIN GRWP LLYWIO TIRLUN LLUNIAU A GYNHALIWDYD AR 30 EBRILL 2024** (Tudalennau 13 - 16)

Ystyried cofnodion (copi ynghlwm) o gyfarfod Tirweddau Pictiwrésg a gynhaliwyd ar 30 Ebrill 2024 (DS).

4 CYFLWYNIAD PROSIECT CYSYLLTIADAU Â'R CURLEW

Derbyn diweddariad llafar gan Sam Kenyon a Rhun Jones ar Brosiect Curlew Connections.

5 Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM BROSIECT DYNODI PARC CENEDLAETHOL GOGLEDD DDWYRAIN CYMRU

Derbyn diweddariad llafar gan Reolwr Rhaglen CNC, Ash Pierce, ar Brosiect Dynodi Parc Cenedlaethol Gogledd Ddwyrain Cymru.

6 ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CYD-BWYLLGOR (EITEM SEFYDLOG) (Tudalennau 17 - 32)

Ystyried adroddiad Diweddarau Ffurflen Flynyddol y Cyd-bwyllgor (copi ynghlwm) (SG a PO).

7 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL (EITEM SEFYDLOG) (Tudalennau 33 - 38)

Ystyried y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol (copi ynghlwm) gan y Swyddog AHNE (HS).

8 DYDDIADAU CYFARFODYDD DYFODOL

Er gwybodaeth – dyddiad cyfarfod nesaf Cyd-bwyllgor AHNE yw 15 Tachwedd 2024.

9 LLOFNODI CYDNABOD

I arwyddo'r Cydgytundeb.

AELODAETH

Y Cynghorwyr

David Healey
Dave Hughes
Alan James

Hugh Jones
Nigel Williams
Emrys Wynne

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

CYD-BWYLLGOR ARDAL O HARDDWCH NATURIOL EITHRIADOL BRYNIAU CLWYD A DYFFRYN DYFRDWY

Cofnodion cyfarfod o'r Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo, Dydd Gwener, 12 Ebrill 2024 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Cynghorwyr David Healy (CSFf) Dave Hughes (CSFf) Nigel Williams (CBSW) ac Emrys Wynne (CSDd)

HEFYD YN BRESENNOL

Steve Gadd (Rheolwr Cyllid a Sicrwydd), Mike Bather (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam), Ceri Lloyd (Swyddog Cronfa Datblygu Cynaliadwy AHNE), Paula O'Hanlon (Uwch Swyddog Cyllid, CSDd) Howard Sutcliffe (Swyddog AHNE), David Shiel (Rheolwr Ardal AHNE), Karen Weaver (Cydlunydd AHNE), Clare Lord (Cyfreithiwr/ Arweinydd Tîm Lleoedd, CSDd), Ash Pearce (Arweinydd Tîm Rhaglen Tirweddau Dynodedig, CNC), Nicola Hughes (Gweinyddwr Pwyllgorau, CSDd), Sharon Walker (Gweinyddwr Pwyllgorau/Gweinyddwr Zoom, CSDd)

Arsylwyr: Cynghorydd Bobby Feeley (Partneriaeth AHNE), John Roberts (Partneriaeth AHNE), Mike Skuse (Partneriaeth AHNE).

1 CYFLWYNIADAU, YMDDIHEURIADAU A DATGAN CYSYLLTIADAU

Agorwyd y cyfarfod gan Howard Sutcliffe, Swyddog AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a Rheolwr y Gwasanaeth Ceidwaid. Fe wnaeth yr Arweinydd Tîm Lleoedd a'r Cyfreithiwr, Clare Lord, awgrymu i bawb oedd yn y cyfarfod eu cyflwyno eu hunain er mwyn i'r sawl oedd yn cadw cofnodion nodi presenoldeb yn y cyfarfod ar gyfer y cofnodion.

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Win Mullen-James (CSDd), y Cynghorydd Hugh Jones (CBSW) ac Andy Worthington (Cadeirydd Partneriaeth yr AHNE).

2 ETHOL CADEIRYDD AC IS-GADEIRYDD (CL)

Gofynnwyd am enwebiadau i ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy.

Fe wnaeth y Cynghorydd Emrys Wynne enwebu David Hughes yn Gadeirydd, ac eiliwyd hyn gan David Healy.

Fe wnaeth David Hughes enwebu Nigel Williams yn Is-gadeirydd, ac eiliwyd hyn gan David Healy.

Ni chafwyd unrhyw enwebiadau eraill, felly:

PENDERFYNWYD: *ethol David Hughes yn Gadeirydd a Nigel Williams yn Is-gadeirydd Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy.*

3 COFNODION DRAFFT CYFARFOD CYD-BWYLLGOR YR AHNE A GYNHALIWDYD AR 17 TACHWEDD 2023

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a gynhaliwyd ar 17 Tachwedd 2023.

Cywirdeb –

Tudalen 5 (cofnodion) – Huw Jones i gael ei newid i Hugh Jones.

Tudalen 8 (cofnodion) – Moel Fammau i gael ei newid i Moel Fammau.

Materion yn codi –

Ni thrafodwyd unrhyw faterion sy'n codi.

PENDERFYNWYD: *yn amodol ar yr uchod, y dylid derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd 2023 fel cofnod cywir o'r trafodaethau.*

4 COFNODION DRAFFT CYFARFOD PARTNERIAETH AHNE A GYNHALIWDYD AR 26 IONAWR 2024

Derbyniwyd cofnodion drafft cyfarfod Partneriaeth Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a gynhaliwyd ar 26 Ionawr 2024 er gwybodaeth.

Tynnodd Swyddog yr AHNE sylw at y pwyntiau canlynol o'r cofnodion –

Cafwyd cyflwyniad yn y cyfarfod yn mynd i'r afael â Chynhwysiant, Amrywiaeth a Llywodraethu i weithio tuag at gael amrywiaeth yn Aelodaeth Partneriaeth yr AHNE.

Roedd gwaith i wella'r bloc toiledau a'r maes parcio bellach wedi'i gwblhau wrth Raeadr y Bedol i wella llif traffig ac ymwelwyr.

Gorllewin Clwyd – Cronfa Ffyniant Bro – roedd cynlluniau'n cael eu comisiynu ar gyfer Loggerheads i liniaru llifogydd ar y safle.

Roedd penseiri wrthi'n gweithio ar ddyluniadau i greu canolfan ymwelwyr ym Moel Fammau i helpu i reoli ymwelwyr.

PENDERFYNWYD: *nodi cofnodion cyfarfod Partneriaeth yr AHNE a gynhaliwyd ar 26 Ionawr 2024.*

5 COFNODION O GYFARFOD Y GRŴP LLYWIO TIRLUNIAU DARLUNIADWY A GYNHALIWDYD AR 23 IONAWR 2024

Derbyniwyd cofnodion drafft cyfarfod Partneriaeth Ein Tirlun Darluniadwy a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2024 er gwybodaeth.

Tynnodd Rheolwr Ardal yr AHNE sylw at y canlynol o'r cofnodion –

Roedd llwybr cysylltu allweddol Wenffrwd at y gamlas yn ddarn o beirianeg heriol ac roedd y gwaith hwn bellach wedi'i gwblhau.

Byddai Amgueddfa Llangollen yn cynnal ei harddangosfa olaf yn dangos gwaith Ein Tirlun Darluniadwy o ddiwedd Ionawr ac roedd Capel Ebenezer yng Nghefn Mawr wedi dangos diddordeb yn yr arddangosfa ar gyfer gwanwyn/haf 2024.

PENDERFYNWYD: nodi cofnodion cyfarfod y Grŵp Llywio Tirluniau Darluniadwy a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2024.

6 CYFLWYNIAD AC ADRODDIAD AR STRATEGAETH DDRAFFT TWRISTIAETH GYNALIADWY 2023–2028

Arweiniodd Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol yr Aelodau drwy'r cyflwyniad ar Strategaeth Ddrafft Twristiaeth Gynaliadwy 2023–2028.

Roedd y Strategaeth yn amlinellu'r weledigaeth hirdymor ar gyfer twristiaeth gynaliadwy yn AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy.

Roedd y weledigaeth yn cydnabod –

- y nifer gynyddol o bobl oedd yn cymryd rhan mewn hamdden awyr agored, oedd yn rhoi mwy a mwy o bwysau ar ecosystemau bregus a gwerthfawr
- yr heriau rhanbarthol a byd-eang sy'n codi o argyfyngau hinsawdd a natur
- yr heriau sy'n wynebu'r diwydiant yn sgil yr argyfwng costau byw a thueddiadau mewn twristiaeth ar ôl Covid-19
- y statws Parc Cenedlaethol arfaethedig ar gyfer ardal sy'n cynnwys AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

Strategaeth Twristiaeth Gynaliadwy 2023–2028 oedd y trydydd cynllun a ddatblygwyd ers 2015. Yn 2015, roedd yr effaith ar amgylchedd naturiol yr AHNE wedi'i dynodi i fod yn eithaf cyfyngedig, ond roedd rhywfaint o erydu a phwysau ar gynefinoedd wedi bod o ganlyniad i ordddefnydd mewn ambell leoliad ar adegau penodol. Yn 2019, cynhaliwyd arfarniad o effaith i gasglu barn personél oedd yn gweithio yn ardaloedd yr AHNE ynglŷn ag effaith twristiaeth ar ardaloedd yr AHNE. Wrth ddwyn yr ymatebion ynghyd, roedd teimlad y gallai twf twristiaeth mewn ardal, heb sicrhau bod cynaliadwyedd yn ganolog i hynny, gael effeithiau difrifol ar ffyrdd pobl o fyw, cynefinoedd naturiol a bywyd gwylt, safleoedd hanesyddol ac adnoddau

hanfodol fel dŵr ac ynni; heb gynllunio gofalus, gallai effeithiau negyddol fod yn drech wrth i dwristiaeth dyfu. Yn y pen draw, gallai hynny ddirywio'r ardal ac arwain at ddinistrio ei hasedau.

Roedd y Strategaeth Ddrafft Twristiaeth Gynaliadwy yn cynnwys proses i roi'r Weledigaeth a'r Cynllun Gweithredu Twristiaeth Gynaliadwy ar waith, oedd yn cynnwys y dull, ymgorffori 9 nod y weledigaeth ac ymrwymiad.

Y 9 nod yn y Strategaeth Twristiaeth Gynaliadwy oedd –

- Bioamrywiaeth
- Cymunedau a Diwylliant
- Rheoli Ymwelwyr
- Cefnogi Busnesau
- Ôl-troed Carbon
- Gwastraff
- Lliniaru ac Addasu
- Cyfathrebu ag ymwelwyr
- Monitro ac Arfarnu

Ym mis Ionawr 2024, cynhaliwyd cyfarfod i flaenoriaethu'r nodau o fewn y Cynllun Gweithredu. Eglurodd Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r AHNE ragor am bob nod o fewn y strategaeth i'r Pwyllgor a'r ymatebion a gafwyd yn ôl gan y personél ynglŷn â phob nod.

Dywedodd Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r AHNE fod Gweledigaeth Twristiaeth Gynaliadwy AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy ar gyfer 2050 yn cydnabod bod cymunedau/diwylliant, tirwedd ac amgylchedd AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy yn ganolog i gynnig twristiaeth yr ardal ac yn diffinio sut y gall rheoli a darparu twristiaeth hyrwyddo a darparu profiadau o natur unigryw a harddwch yr ardal wrth warchod a gwella ei rhinweddau arbennig hefyd.

Diolchodd y Cadeirydd i Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r AHNE am y cyflwyniad manwl a dywedodd bod croeso i'r Aelodau ofyn cwestiynau.

Gwnaeth yr Aelodau sylwadau ynglŷn â'r llun o sbwriel yn ardaloedd yr AHNE yn y cyflwyniad gan ddweud bod hon yn broblem i'r Awdurdod Lleol. Awgrymodd yr Aelodau annog y cyhoedd i fynd â'u sbwriel adref gyda nhw a chyfeiriwyd at y dulliau casglu gwastraff mewn gwahanol wledydd yn cynnwys biniau tanddaearol gyda mwy o le.

Tynnodd yr Aelodau sylw at yr her o leihau ôl-troed carbon ymwelwyr gan gyfeirio at gludiant cynaliadwy, yn enwedig bysiau, a gofynnwyd pa gynlluniau oedd ar waith os oedd gormod o ymwelwyr yn yr ardal ar ryw adeg. Dywedodd Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r AHNE fod ôl-troed carbon ymwelwyr yn cael ei monitro, a byddai'n casglu'r wybodaeth ac yn dod yn ôl at y Pwyllgor mewn cyfarfod yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD: bod y Pwyllgor yn mabwysiadu'r Weledigaeth a'r Cynllun Gweithredu Twristiaeth Gynaliadwy ar gyfer yr AHNE am flynyddoedd 2023–2028.

7 Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM BROSIECT DYNODIAD PARC CENEDLAETHOL GOGLEDD DDWYRAIN CYMRU

Rhoddodd Arweinydd Tîm y Rhaglen Tirweddau Dynodedig gyflwyniad oedd yn cynnwys gwybodaeth am y pwyntiau canlynol:-

- Trosolwg ar Gynnydd
- Asesiadau
- Ymgysylltu â'r Cyhoedd
- Camau Nesaf
- Newidiadau i'r Grŵp Ymgynghorol

Rhoddwyd trosolwg bras i'r Aelodau ar yr elfennau allweddol o'r Adroddiad ar Rinweddau Arbennig, Adroddiad 'Forces for Change' a'r Adroddiad Opsiynau Rheoli oedd yn berthnasol i Brosiect Dynodiad Parc Cenedlaethol Gogledd-ddwyrain Cymru.

Rhoddwyd manylion am y strategaeth ymgysylltu a oedd wedi'i chynnal yn yr ardaloedd o amgylch y Parciau Cenedlaethol newydd arfaethedig, a chafwyd 949 o ymatebion, yn gyffredinol yn mynegi teimladau cadarnhaol a gobeithiol ynglŷn â'r Parc Cenedlaethol. Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebion wedi dod gan drigolion lleol. Cyflwynwyd tabl o bryderon cyffredin i'r Pwyllgor, a'r meysydd oedd yn peri'r mwyaf o bryder oedd heddwch a chynaliadwyedd yr ardal a'r effeithiau ar wasanaethau cyhoeddus.

Roedd y camau nesaf ar gyfer Prosiect Dynodiad Parc Cenedlaethol Gogledd-ddwyrain Cymru yn cynnwys adroddiad i gael ei lunio ar y cyfnod ymgysylltu ac ar gynnal Asesiad o Effaith a Dadansoddiad o Fanteision, gan ymgynghori'n gyhoeddus yn hydref 2024.

Diolchodd yr Cadeirydd i Arweinydd Tîm y Rhaglen Tirweddau Dynodedig am y cyflwyniad manwl gan ddweud bod croeso i'r Aelodau ofyn cwestiynau.

Gofynnodd yr Aelodau am eglurhad ynglŷn â'r Grŵp Ymgynghorol Rheoli gan ofyn a fyddai hwnnw'n cynnwys yr Aelodau. Eglurodd yr Arweinydd Tîm mai grŵp ar lefel weithredol oedd y Grŵp ar hyn o bryd ac nad oedd yn cynnwys yr Aelodau ar y cam hwn.

Trafododd yr Aelodau'r dryswch oedd o fewn Cymunedau ac ymysg llawer o'r Aelodau ynglŷn â'r gwahaniaeth rhwng yr AHNE a Pharc Cenedlaethol a dywedwyd bod angen addysgu rhagor ar y cyhoedd a'r Aelodau ynglŷn â'r gwahaniaeth. Eglurodd yr Arweinydd Tîm fod cynlluniau ar y gweill i gynnal gweithdai am y Parc Cenedlaethol i'r holl Aelodau yn y dyfodol a byddai rhagor o ddiweddariadau cyson yn cael eu darparu wrth i'r prosiect barhau.

Diolchodd y Cadeirydd i Arweinydd Tîm y Rhaglen Tirweddau Dynodedig am y cyflwyniad ac am ddod i'r cyfarfod.

PENDERFYNWYD: *nodi'r diweddariad ar Brosiect Dynodiad Parc Cenedlaethol Gogledd-ddwyrain Cymru.*

8 CYFLWYNIAD AC ADRODDIAD AILFRANDIO TIRWEDD CENEDLAETHOL

Rhoddodd Swyddog yr AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a Rheolwr y Gwasanaeth Ceidwaid drosolwg i'r Pwyllgor ar yr adroddiad ar Ailfrandio Tirwedd Cenedlaethol.

Dros sawl blwyddyn, roedd dau adroddiad cenedlaethol, Adolygiad Marston (Cymru) ac Adolygiad Glover (Lloegr) wedi edrych ar sut fyddai modd gwella pob agwedd ar AHNE gan gynnwys eu cyfeiriad yn y dyfodol. Un o'r prif gyfleoedd oedd adfywio enw, cyfeiriad a brandio.

Roedd y ddau adroddiad yn awgrymu newid yr enw AHNE i Dirwedd Cenedlaethol. Ar 22 Tachwedd 2023, daeth ardaloedd oedd yn AHNE, yn bennaf yn Lloegr, yn Dirweddau Cenedlaethol. Ers nifer o flynyddoedd, mae'r acronym AHNE wedi'i gam ynganu, ei gamddeall ac wedi parhau i fod yn y cefndir o ran dynodiadau.

Roedd timau AHNE/Tirweddau Cenedlaethol wedi bod yn flaenllaw o ran darparu atebion naturiol i'r prif heriau sydd wedi wynebu'r genedl ers nifer o flynyddoedd. Mae'r brand newydd yn tanlinellu eu hymrwymiad i ymdrechu'n galetach ac ymgysylltu â chynulleidfa ehangach. Roedd ailfrandio'n nodi'r cam nesaf i wireddu'r weledigaeth Tirweddau Cenedlaethol yn llwyr, i fod yn enghreifftiau blaengar o sut y gall cymunedau amrywiol, llewyrchus weithio gyda ac er budd natur ym Mhrydain: gan adfer ecosystemau, darparu bwyd, storio carbon i liniaru effeithiau newid hinsawdd, gwarchod rhag sychder a llifogydd, a meithrin iechyd a lles pobl hefyd.

Fe wnaeth Rheolwr Ardal a Rheolwr Tîm yr AHNE dywys yr Aelodau trwy gyflwyniad oedd yn rhoi rhagor o wybodaeth, yn cynnwys –

- Rhagarweiniad ac amcanion yr ailfrandio
- Sut y datblygwyd y brand
- Rhagarweiniad i hunaniaeth y brand

Roedd pob Tirwedd Cenedlaethol wedi gweithio gyda Nice and Serious i ddatblygu logo newydd a oedd yn adlewyrchu eu tirwedd nhw neu un o'u rhywogaethau eiconig. Bellach, roedd cyfres o 39 o logos (yn cynnwys logo Cymdeithas y Tirweddau Cenedlaethol) a oedd yn creu clytwaith yn cynrychioli'r teulu cyfan. Cafodd y Pwyllgor weld y 39 logo ac eglurwyd y rheswm am eu gwahanol liwiau.

Diolchodd y Cadeirydd i Reolwr Ardal yr AHNE am y cyflwyniad ac i Swyddog yr AHNE a Rheolwr y Gwasanaeth Ceidwaid am ei adroddiad ac dywedwyd bod croeso i'r Pwyllgor wneud sylwadau.

Mynegodd yr Aelodau bryder ynglŷn â chost yr ailfrandio a chyfeiriwyd hefyd at y cynlluniau am Barc Cenedlaethol newydd, a fyddai'n golygu ailfrandio eto yn y dyfodol agos. Sicrhodd Swyddog AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a Rheolwr y Gwasanaeth Ceidwaid yr Aelodau y byddai'r gost yn cael ei rheoli'n ofalus.

PENDERFYNWYD: bod y Cyd-bwyllgor yn mabwysiadu ailfrandio ardaloedd yr AHNE yn Dirweddau Cenedlaethol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy ac yn troi'n Gyd-bwyllgor y Tirwedd Cenedlaethol.

9 ADRODDIAD DIWEDDARU AR DDATGANIAD BLYNYDDOL Y CYD-BWYLLGOR (EITEM SEFYDLOG)

Rhoddodd y Pennaeth Cyllid ac Eiddo, Steve Gadd, ddiweddariad bras ar adroddiad Datganiad Blynyddol y Cyd-bwyllgor i'r Pwyllgor.

Roedd yr adroddiad yn manylu ar sefyllfa derfynol cyllideb referniw'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) ar gyfer 2023/24. Y sefyllfa gyffredinol, ddisgwyliedig oedd cyfraniad o'r cronfeydd referniw wrth gefn o tua £20,000 – ychydig yn llai na'r disgwyl pan osodwyd y gyllideb.

Roedd yr adroddiad wedi'i archwilio a'i gymeradwyo a byddai llythyr gan y Tîm Archwilio'n cael ei gyflwyno i gyfarfod nesaf y Pwyllgor.

PENDERFYNWYD: nodi Sefyllfa Derfynol a Chyfrifon 2023/2024 Cyd-bwyllgor yr AHNE.

10 Y RHAGLEN WAITH (EITEM SEFYDLOG)

Cyflwynodd HS y rhaglen waith a rhoddodd ddiweddariad ar lafar am gynnydd ar yr eitemau a restrwyd, gan amlygu'r canlynol:

- Roedd cynnig newydd am flwyddyn wedi dod i law gan Gyfoeth Naturiol Cymru am gyllid, ond yn anffodus, roedd hwn wedi gostwng o gynnig am dair blynedd.
- Bu gwaith ymgynghori ynghlwm â Chynllun Rheoli'r AHNE, roedd Cyfoeth Naturiol Cymru wedi comisiynu Land Use Consultants i ailysgrifennu'r canllawiau ar gyfer Cynlluniau Rheoli Tirweddau Cenedlaethol.
- Roedd Cytundeb Cyfreithiol yr Awdurdod Lleol wedi'i adolygu ym mis Ionawr 2024. Cytunwyd na fyddai angen adolygiadau i Gytundeb Cyfreithiol y Cyd-bwyllgor, fodd bynnag, fe fyddai angen ei anfon at Gynghorau Wrecsam a Sir y Fflint.
- Roedd Cefnogwyr yr AHNE wedi gofyn am gael eu cynnwys ym mhob agwedd o waith y Pwyllgor ac roedd mwy o gyfarfodydd agored ac eang wedi'u cynnal i hwyluso hyn.
- Roedd mentrau Awyr Dywyll, yn cynnwys newid goleuadau, wedi cael effaith fawr yn Llangollen ac wedi helpu i leihau costau ynni.

Trafododd yr Aelodau effaith gollwng carthion i afonydd a'r môr a gofynnwyd a oedd yn berthnasol i'r mater gael ei gynnwys ar y Rhaglen Waith. Ar ôl trafod, cytunwyd

ar gysylltu â chynrychiolwyr Dŵr Cymru a Phrosiect LIFE Afon Dyfrdwy i gynghori a fyddent yn fodlon dod i un o gyfarfodydd y Pwyllgor yn y dyfodol.

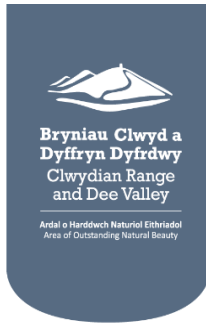
PENDERFYNWYD: *nodi'r Rhaglen Waith.*

11 DYDDIADAU CYFARFODYDD Y DYFODOL

Roedd cyfarfod nesaf Cyd-bwyllgor yr AHNE wedi'i drefnu at 21 Mehefin 2024.

PENDERFYNWYD: *nodi dyddiad y cyfarfod yn y dyfodol.*

Daeth y cyfarfod i ben am 11.55am

Our Picturesque Landscape Project Steering Group Meeting Minutes, Froncysyllte Community Centre Froncysyllte, Wrexham.

Tuesday 30th April 2024 10am to 12pm.

Members Present

David Shiel (DS), Hannah Marubbi (HM) Jillian Howe (JH), Mike Bather (MB), Howard Sutcliffe (HS), Ffion Roberts (FR), Del Roberts Jones (DRJ).

Apologies

Sallyanne Hall (SH), Lynne Jones (LJ), Rhun Jones (RJ) Paul Evans (PE), Fiona Grant (FGr), Huw Rees (HR), Fiona Gale (FG) Carly Davies (CD), John Roberts (JR).

1. Welcome and Apologies		Actions
2. Minutes of last meeting update	<p>HS noted that Ian Hughes, NRW will join the group for the remaining meetings and all to be included in all correspondence.</p> <p>DS updated the group on the progress of the work to the Horseshoe falls. Work on the car park is now complete, with an increase in parking spaces and drainage work is complete, but work continues to the drop off points and to for future electric point. Height barrier still not installed. Discussions are in hand regarding the best way to move forward with paddle sports businesses.</p> <p>A discussion took place regarding the legitimacy of containers used for storage around the valley and the role of planning enforcement. HS asked MB if NRW can be invited to future WHS board meetings.</p>	<p>FR</p> <p>MB</p>

<p>3. Project Risk Register</p>	<p>Majority of the projects in the risk register are now coloured green to denote they are complete. The exceptions are as follows –</p> <p><u>Volunteers</u> The number of volunteers working on projects are lower than anticipated, but OPL are working with the Rangers to schedule OPL volunteer numbers into their events and are on schedule to meet this target. OPL are collaborating with the Rangers on their volunteer Ranger events and have fifteen people interested in joining this scheme in the Dee Valley.</p> <p><u>Panorama Management</u> The Panorama signage has started to be installed. NRW happy with the location of the signs and the Rangers have started to install in them at locations. It is hoped that these signs will discourage careless parking which damages the ground in four key areas and raise awareness of the area’s status. A biodiversity walk is planned for May and another further into the summer.</p> <p><u>Picturesque Circular Trails</u> The guided walks trails are being used by the Rangers and are proving popular. The only outstanding leaflet is the ‘Discover the Dee Valley Walks’ booklet. The maps are still being developed by the designer and improvement work is being done by the Rangers at Gro Isa. The Railway at Corwen will have large copies of the map on display at the station, to promote Corwen walk routes.</p> <p><u>Interpretation</u> Still waiting for 4 of these panels to be finished and installed at the Horseshoe Falls site. The final draft and comments have now gone to the designer for manufacturing. CRT need to approve replacing the signs in the existing housing. Four Great Highways project want to put interpretive pillars around the WHS and may need to go through the planning group. Needs to keep the look of the WHS interpretation. DS to forward details to MB. A community miles map that proposed for Fron community centre car park is not in keeping with other interpretation boards in the project area. As a key location for the WHS it needs to be discussed with Fron Community Council to see if they are happy for it to follow WHS branding and consistency. DS to follow up with wider team. The Glyn Valley Tramway wall has been cleared of vegetation by their volunteers which will make the plaque more visible.</p> <p><u>Education Packs</u> JH took the group through a presentation of the website educational resources that have been developed. The team will now take the resources to the schools to advise teaching staff how to use.</p>
--	--

DS.

DS/JH

	<p>Wenffrwd Pocket Park Parking charges start 1st May 2024.</p>	
<p>4.Final Evaluation Report.</p>	<p>The monitor has submitted his draft report up to February 2024. There will be some editing to do to the document towards the end of the project but it was very positive report. The link was circulated to the group prior to the meeting. HM took the group through the draft report presentation and discussions were had looking back at memories and successes of the project.</p>	
<p>5.National Landscapes.</p>	<p>The AONB has new branding, and now known as a National Landscapes. All AONB' s encouraged to join with branding funded by DEFRA. OPL logos have been modified to reflect this. New logos shared with the group.</p>	
<p>6. AOB</p>	<p>MB informed the group that a Welsh UNESCO (Welsh WHS and Welsh Geoparks) group is being set up. Any group members with agenda items for the inaugural meeting in June to contact MB.</p>	<p>DS/HS</p>
<p>7. Date of Next Meeting</p>	<p>Next meeting will be Tuesday 9th July 2024 venue – Cadwyn Clwyd, Yr Hen Fanc, Bridge Street, Corwen. LL21 0AH 10 - 12</p>	<p>FR</p>

DRAFT

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

**Bryniau Clwyd a
Dyffryn Dyfrdwy**
Clwydian Range
and Dee Valley

Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
Area of Outstanding Natural Beauty

CYD-BWYLLGOR
o'r
CLWYDIAN RANGE A DYFFRYN DYFRDWY
ARDAL O HARDDWCH NATURIOL EITHRIADOL

Wedi'i gynnal: 21 Mehefin 2024

Aelod / Swyddog Arweiniol: Steve Gadd

Awdur yr Adroddiad: Paula O'Hanlon

Teitl: Alldro a Chyfrifon y Cydbwyllgor 2023/24 a Chyllideb ddrafft 2024/25

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion sefyllfa alldro cyllideb referniw'r AHNE ar 31 Mawrth 2024 ochr yn ochr â'r gyllideb ddrafft ar gyfer 2024/25.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw rhoi diweddariad ar sefyllfa ariannol yr AHNE ar 31 Mawrth 2024 a cheisio cymeradwyaeth i'r gyllideb ar gyfer 2024/25.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Gofynnir i Aelodau nodi'r alldro ariannol ar gyfer 2023/24 (Atodiad 1) a'r Balansau Wrth Gefn ar 31 Mawrth 2024 (Atodiad 4). Gofynnir i aelodau gymeradwyo cyllideb ddrafft 2024/25 yn ffurfiol (atodiad 2) ac adolygu a llofnodi'r Datganiad Blynyddol ar gyfer 2023/24 (Atodiad 3).

4. Manylion yr adroddiad.

Mae'r adroddiad yn rhoi crynodeb o alldro referniw'r AHNE ar gyfer 2023/24 y manylir arno yn Atodiad 1. Mae'r sefyllfa alldro derfynol yn dangos gorwariant cyffredinol o £26,439 sydd wedi'i ariannu o'r Gronfa Referniw Wrth Gefn.

Mae'r adroddiad hefyd yn darparu copi o'r Ffurflen Flynyddol ar gyfer cyrff llywodraeth leol llai yng Nghymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024 (Atodiad 3) i'w hystyried a'i chymeradwyo.

5. Sut mae'n cyfrannu at Flaenoriaethau Cynlluniau Rheoli AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy?

Bydd rheolaeth effeithiol o gyllidebau referniw'r AHNE yn helpu i gyflawni blaenoriaethau'r cynllun rheoli y cytunwyd arnynt ar gyfer y flwyddyn gyfredol ac mae'n sail i weithgarwch ym mhob maes, yn enwedig ein perthynas â phartneriaid ariannu a'n blaenoriaethau ar y cyd.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Nid oes unrhyw gostau uniongyrchol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EqIA) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylid atodi'r templed EqIA wedi'i gwblhau fel atodiad i'r adroddiad.

Ddim yn berthnasol

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Mae'r sefyllfa ariannol yn eitem sefydlog ym mhob cyfarfod o'r Cydbwyllgor.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu sefyllfa ariannol yr AHNE ar gyfer 2023/24 a 2024/25.

Mae cymeradwyo a llofnodi'r Ffurflen Flynyddol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2024 (Atodiad 3) yn ofniad statudol cyn i Archwilio Cymru gynnal archwiliad o'r cyfrifon.

Cafwyd cyllid dros dro gan CNC tan 31/03/2027.

Ar 31 Mawrth 2024, roedd balans y Gronfa AHNE (atodiad 4) yn £1,341,030. O hyn, mae £1,270,780 wedi ei glustnodi ar gyfer prosiectau penodol a fydd yn symud ymlaen yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25. Mae'r balans o £70,250 ar gael i gefnogi cyllideb referniw 2024/25, disgwylir y bydd angen £53,854 yn 2024/25.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae cyllideb yr AHNE yn dibynnu ar incwm gan CNC, Llywodraeth Cymru a'r tri Awdurdod Lleol. Mae risg na fydd digon o arian i dalu am gost yr AHNE yn y blynyddoedd i ddod oni bai bod adnoddau ychwanegol yn cael eu canfod, gan greu

risg i gyflawniad prosiectau yn y dyfodol a'r gallu i gyflawni yn erbyn blaenoriaethau Cynllun Rheoli'r AHNE.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad.

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol o dan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol yn briodol.

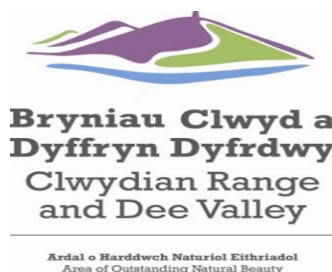
Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

AONB JOINT COMMITTEE

(DENBIGHSHIRE, FLINTSHIRE AND WREXHAM COUNCILS)

CORE - REVENUE INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT AT 31st March 2024

	Budget 2023/24	Outturn 2023/24
	£	£
EXPENDITURE		
<u>Employees</u>		
Salaries	203,692	213,808
Training & Conference	2,000	677
Total Employee costs	205,692	214,485
<u>Vehicle and Travel</u>		
Vehicle Hire	400	582
Mileage	2,500	2,871
Use of Public Transport		438
Total Vehicle & Travel Expenses	2,900	3,891
<u>Other</u>		
Protective Clothing	1,500	
Management Plan/Prof fees	2,500	2,500
Subscriptions	3,000	3,840
Audit Fees	1,134	1,582
IT / Communication costs	3,100	3,979
Office Expenses	500	512
Telephones	800	734
Total Other Expenses	12,534	13,148
<u>Projects</u>		
Grants	80,000	94,437
Total Project costs	80,000	94,437
TOTAL EXPENDITURE	301,126	325,961
INCOME		
NRW CRDV Grant	-93,447	-93,447
SDF Mgmt fee	-20,000	-5,928
SDF Grant	-80,000	-94,072
LA Funding	-107,679	-132,514
TOTAL INCOME	-301,126	-325,961
Total Net Expenditure	0	0

AONB JOINT COMMITTEE

(DENBIGHSHIRE, FLINTSHIRE AND WREXHAM COUNCILS)

AREA - REVENUE INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT AT 31st March 2024

	Budget 2023/24	Outturn 2023/24
	£	£
EXPENDITURE		
<u>Employees</u>		
Salaries	196,747	210,719
Training & Conference	500	17
Total Employee costs	197,247	210,736
<u>Vehicle and Travel</u>		
Fuel	4,000	7,118
Fleet	19,000	12,424
Travel	1,200	1,687
Total Vehicle & Travel Expenses	24,200	21,230
<u>Other</u>		
Protective Clothing	1,500	1,347
General Equipment	250	118
IT / Communication costs	3,100	3,421
Telephones	1,000	937
Site Management		1,178
Projects/Activity expenditure	4,000	3,052
Total Other Expenses	9,850	10,052
TOTAL EXPENDITURE	231,297	242,018
INCOME		
NRW Forestry Partnership	-30,821	-30,821
LA funding	-177,325	-184,758
Contributions from Reserve	-23,151	-26,439
TOTAL INCOME	-231,297	-242,018
Total Net Expenditure	0	-0

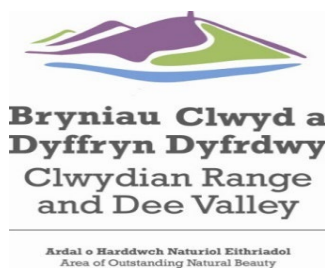
Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
Area of Outstanding Natural Beauty

AONB JOINT COMMITTEE

(DENBIGHSHIRE, FLINTSHIRE AND WREXHAM COUNCILS)

CORE -DRAFT BUDGET 2024/25

	Budget 2023/24	Draft Budget 2024/25
	£	£
EXPENDITURE		
<u>Employees</u>		
Salaries	203,692	218,185
Training & Conference	2,000	1,000
Total Employee costs	205,692	219,185
<u>Vehicle and Travel</u>		
Vehicle Hire	400	200
Mileage	2,500	3,500
Use of Public Transport		500
Total Vehicle & Travel Expenses	2,900	4,200
<u>Other</u>		
Protective Clothing	1,500	1,000
Management Plan/Prof fees	2,500	2,500
Subscriptions	3,000	3,900
Audit Fees	1,134	1,582
IT / Communication costs	3,100	4,000
Office Expenses	500	500
Telephones	800	750
Total Other Expenses	12,534	14,232
<u>Projects</u>		
Grants	80,000	90,000
Total Project costs	80,000	90,000
TOTAL EXPENDITURE	301,126	327,617
INCOME		
NRW CRDV Grant	-93,447	-100,538
SDF Mgmt fee	-20,000	-10,000
SDF Grant	-80,000	-90,000
LA Funding	-107,679	-79,500
Contributions from Reserve		-27,579
WG Grant Mgmt fees		-20,000
TOTAL INCOME	-301,126	-327,617
Total Net Expenditure	0	0

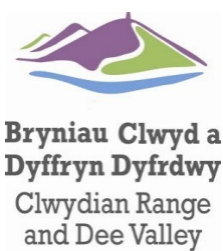

AONB JOINT COMMITTEE

(DENBIGHSHIRE, FLINTSHIRE AND WREXHAM COUNCILS)

AREA - DRAFT BUDGET 2024/25

	Budget 2023/24	Draft Budget 2024/25
	£	£
EXPENDITURE		
<u>Employees</u>		
Salaries	196,747	211,619
Training & Conference	500	500
Total Employee costs	197,247	212,119
<u>Vehicle and Travel</u>		
Fuel	4,000	7,000
Fleet	19,000	14,000
Travel	1,200	1,800
Total Vehicle & Travel Expenses	24,200	22,800
<u>Other</u>		
Protective Clothing	1,500	1,500
General Equipment	250	250
IT / Communication costs	3,100	3,500
Telephones	1,000	700
Site Management		
Projects/Activity expenditure	4,000	4,000
Total Other Expenses	9,850	9,950
TOTAL EXPENDITURE	231,297	244,869
INCOME		
NRW Forestry Partnership	-30,821	-30,821
LA funding	-177,325	-187,773
Contributions from Reserve	-23,151	-26,275
TOTAL INCOME	-231,297	-244,869
Total Net Expenditure	0	0

Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
Area of Outstanding Natural Beauty

Ffurflen Flynyddol Cydbwyllgorau Llai yng Nghymru ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben 31 Mawrth 2024

Datganiadau cyfrifyddu 2023-24 ar gyfer:

Enw'r Pwyllgor:

AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

	Diwedd y flwyddyn		Nodiadau ac arweiniad
	31 Mawrth 2023 (£)	31 Mawrth 2024 (£)	Dylech dalgrynnu'r holl ffigyrau i'r £ agosaf. Peidiwch â gadael unrhyw flychau yn wag gan gofnodi balansau o £0 neu ddim. Rhaid i bob ffigwr fod yn gyson â'r cofnodion ariannol sylfaenol ar gyfer y flwyddyn berthnasol.
Datganiad o incwm a gwariant/derbyniadau a thaliadau			
1. 1. Balansau a ddygwyd ymlaen	421,384	942,520	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddechrau'r flwyddyn fel y'u cofnodwyd yn y cofnodion ariannol. Rhaid iddo fod yn gyson â llinell 7 y flwyddyn flaenorol.
2. (+) Incwm o drethiant lleol/ardoll	355,682	319,702	Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd/derbyniadwy yn ystod y flwyddyn o drethiant lleol (praesept) neu ardoll/cyfraniad gan brif gyrff.
3. (+) Cyfanswm derbynebau eraill	1,063,978	1,347,513	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn y symiau a gynhwysir yn llinell 2. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisol a referniw.
4. (-) Costau staff	-512,421	-648,681	Cyfanswm gwariant neu daliadau a wnaed i bob gweithiwr cyflogedig ac ar ei ran. Dylech gynnwys cyflogau, lwfansau trethadwy, TWE ac Yswiriant Gwladol (cyflogeion a chyflogwyr), cyfraniadau pensiwn a chostau terfynu. Eithriwch adalu mân dreuliau.
5. (-) Llog ar fenthyciadau/ ad-daliadau cyfalaf	0	0	Cyfanswm gwariant neu daliadau cyfalaf a llog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar fenthycia allanol (os o gwbl).
6. (-) Cyfanswm taliadau eraill	-386,104	-620,024	Cyfanswm gwariant neu daliadau fel y'u cofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn costau staff (linell 4) a llog ar fenthyciadau/ad-daliadau cyfalaf (linell 5).
7. (=) Balansau a gariwyd ymlaen	942,520	1,341,030	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddo fod yn hafal i (1+2+3) - (4+5+6).
Datganiad o falansau			
8. (+) Dyledwyr	103,283	151,660	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Rhowch werth dyledion sy'n ddyledus i'r Pwyllgor ar ddiwedd y flwyddyn.
9. (+) Cyfanswm arian a buddsoddiadau	860,438	1,197,899	Yr holl gyfrifon: Swm yr holl gyfrifon banc cyfredol ac adnau, daliadau arian parod a buddsoddiadau a ddelir ar 31 Mawrth. Rhaid i hyn gytuno â'r balans llyfr arian parod wedi'i gymodi yn unol â'r cysoniad banc.
10. (-) Credydwyr	-21,201	-8,529	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Rhowch werth yr arian sy'n ddyledus gan y Pwyllgor (ac eithrio benthycia) ar ddiwedd y flwyddyn.
11. (=) Balansau a gariwyd ymlaen	942,520	1,341,030	Dylai cyfanswm balansau gydradd llinell 7 uchod: Rhowch gyfanswm (8 + 9-10).
12. Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	0	0	Gwerth cofrestr asedau a buddsoddiad yr holl asedau sefydlog ac unrhyw asedau hirdymor eraill a ddelir ar 31 Mawrth.
13. Cyfanswm benthycia	0	0	Y balans cyfalaf sy'n weddill ar 31 Mawrth o'r holl fenthyciadau gan drydydd partion (gan gynnwys PWLB).

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Rydym yn cydnabod fel aelodau'r Pwyllgor ein cyfrifoldeb dros sicrhau bod system gadarn o reolaeth fewnol, gan gynnwys paratoi'r datganiadau cyfrifyddu. Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, mewn perthynas â'r datganiadau cyfrifeg ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, ein bod wedi gwneud y canlynol:

	Cytûn?		Mae 'IE' yn golygu bod y Pwyllgor wedi gwneud y canlynol:	Cyf PG
	Ie	Na*		
<p>1. Rhoi trefniadau ar waith ar gyfer:</p> <ul style="list-style-type: none"> rheolaeth ariannol effeithiol yn ystod y flwyddyn; a paratoi a chymeradwyo'r datganiadau cyfrifyddu. 			Mae'n pennu ei gyllideb yn briodol ac yn rheoli ei harian ac yn paratoi ac yn cymeradwyo ei ddatganiadau cyfrifyddu fel y'u rhagnodir gan y gyfraith.	6, 12
<p>2. Cynnal system ddigonol o reolaeth fewnol, gan gynnwys mesurau a gynlluniwyd i atal a chanfod twyll a llygredd, ac wedi adolygu ei effeithiolrwydd.</p>			Gwneud trefniadau priodol a derbyn cyfrifoldeb am ddiogelu'r arian a'r adnoddau cyhoeddus wrth ei wefru.	6, 7
<p>3. Cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ein hunain nad oes unrhyw faterion o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu bosibl â chyfreithiau, rheoliadau a chodau ymarfer a allai gael effaith ariannol sylweddol ar allu'r Pwyllgor gynnal ei fusnes neu ei sefyllfa ariannol..</p>			Dim ond pethau y mae ganddo'r pŵer cyfreithiol i'w gwneud ac mae wedi cydymffurfio â chodau ymarfer a safonau yn y ffordd y mae wedi gwneud hynny.	6
<p>4. Darparu cyfle priodol i etholwyr arfer eu hawliau yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.</p>			Wedi rhoi'r cyfle i bob person sydd â diddordeb archwilio cyfrifon y Pwyllgor fel y nodir yn yr hysbysiad archwilio.	6, 23
<p>5. Cynnal asesiad o'r risgiau sy'n wynebu'r Pwyllgor a chymryd camau priodol i reoli'r risgiau hynny, gan gynnwys cyflwyno rheolaethau mewnol a/neu yswiriant allanol lle bo angen.</p>			Ystyried y risgiau ariannol ac eraill y mae'n eu hwynebu wrth weithredu'r Pwyllgor ac mae wedi delio â nhw'n iawn.	6, 9
<p>6. Cynnal system archwilio mewnol ddigonol ac effeithiol o'r cofnodion cyfrifeg a'r systemau rheoli drwy gydol y flwyddyn ac wedi derbyn adroddiad gan yr archwilydd mewnol.</p>			Wedi'i drefnu i berson cymwys, sy'n annibynnol ar y rheolaethau a'r gweithdrefnau ariannol, roi barn wrthrychol ynghylch a yw'r rhain yn diwallu anghenion y Pwyllgor	6, 8
<p>7. Ystyried a yw unrhyw ymglyfreitha, rhwymedigaethau neu ymrwymadau, digwyddiadau neu drafodion, sy'n digwydd naill ai yn ystod neu ar ôl diwedd y flwyddyn, yn cael effaith ariannol ar y Pwyllgor a, lle bo'n briodol, wedi eu cynnwys yn y datganiadau cyfrifyddu.</p>			Datgelu popeth y dylai ei gael am ei fusnes yn ystod y flwyddyn gan gynnwys digwyddiadau sy'n cael eu cynnal ar ôl diwedd y flwyddyn os yw'n berthnasol.	6
<p>8. Cymryd camau priodol ar yr holl faterion a godwyd mewn adroddiadau blaenorol o archwilio mewnol ac allanol.</p>			Ystyried a chymryd camau priodol i fynd i'r afael â materion/gwendidau a ddygir i'w sylw gan yr archwilydd mewnol ac allanol.	6, 8, 23

* Rhowch esboniadau i'r archwilydd allanol ar ddalen ar wahân ar gyfer pob ymateb 'na' a roddir; a disgrifio pa gamau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd.

Nodiadau datgelu ychwanegol*

Darperir y wybodaeth ganlynol i gynorthwyo'r darlennydd i ddeall y datganiad cyfrifeg a/neu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
1.
2.
3.

* Cynhwyswch yma unrhyw ddatgeliadau ychwanegol y mae'r Pwyllgor o'r farn eu bod yn angenrheidiol i gynorthwyo dealltwriaeth y darlennydd o'r datganiad cyfrifeg a/neu'r datganiad llywodraethu blynyddol.

Cymeradwyaeth ac ardystiad y Pwyllgor

Mae'r Pwyllgor yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau cyfrifeg a'r datganiad llywodraethu blynyddol yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (y Ddeddf) a Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Ardystiad gan y Swyddog Cyllid Cyfrifol Rwy'n ardystio bod y datganiadau cyfrifeg a gynhwysir yn y Ffurflen Flynyddol hon yn cyflwyno sefyllfa ariannol y Pwyllgor 'i incwm a'i wariant, neu gyflwyno derbynebaw a thaliadau yn briodol, yn ôl y digwydd, am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024.	Cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Rwy'n cadarnhau bod y datganiadau cyfrifeg hyn a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'u cymeradwyo gan y Pwyllgor o dan funud:
Llofnod y Swyddog Cyllid Cyfrifol:	Cyfeirnod cofnodion:
Llofnod y Swyddog Cyllid Cyfrifol:	Llofnod Cadeirydd y cyfarfod:
Enw:	Enw:
Dyddiad:	Dyddiad:

Adroddiad archwilio mewnol blynyddol i:

Enw'r
Pwyllgor:

AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy

Mae archwiliad mewnol y Pwyllgor, gan weithredu'n annibynnol ac ar sail asesiad risg, wedi cynnwys cynnal asesiad dethol o gydymffurfiaid â gweithdrefnau a rheolaethau perthnasol y disgwylir iddynt fod ar waith yn ystod y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024.

Mae'r archwiliad mewnol wedi'i gynnal yn unol ag anghenion y Pwyllgor a'r gwaith a drefnwyd. Ar sail y canfyddiadau yn y meysydd a archwiliwyd, crynhoir casgliadau'r archwiliad mewnol yn y tabl hwn. Isod mae amcanion rheolaeth fewnol a'r casgliadau archwilio mewnol ynghylch a oedd yr amcanion rheoli canlynol yn cael eu cyflawni trwy gydol y flwyddyn ariannol i safon sy'n ddigonol i ddiwallu anghenion y Pwyllgor.

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r Pwyllgor)
	le	Na*	Amh	Heb ei gynnwys* *	
1. Mae llyfrau cyfrif priodol wedi cael eu cadw'n briodol drwy gydol y flwyddyn.					Mewnosodwch destun
2. Mae rheoliadau ariannol wedi'u bodloni, cafodd taliadau eu cefnogi gan anfonebau, cymeradwywyd gwariant a chyfrifwyd TAW yn briodol.					Mewnosodwch destun
3. Asesodd y Pwyllgor y risgiau sylweddol i gyflawni ei amcanion ac adolygu digonolrwydd trefniadau i reoli'r rhain.					Mewnosodwch destun
4. Roedd y gofyniad praesept/ardoll / galw adnoddau blynyddol yn deillio o broses gyllidebol ddigonol, monitro cynnydd yn erbyn y gyllideb yn rheolaidd, ac roedd cronfeydd wrth gefn yn briodol.					Mewnosodwch destun
5. Derbyniwyd incwm disgwylidig yn llawn, yn seiliedig ar brisiau cywir, wedi'i gofnodi'n briodol a'i fancio'n brydlon, a chyfrifwyd TAW yn briodol.					Mewnosodwch destun
6. Cefnogwyd taliadau arian mân yn iawn gan dderbynebau, cymeradwywyd gwariant a chyfrifwyd TAW yn briodol.					Mewnosodwch destun
7. Talwyd cyflogau i gyflogeion a lwfansau i aelodau yn unol â chymeradwyaethau munud, a rhoddwyd gofynion TWE ac Yswiriant Gwladol yn briodol.					Mewnosodwch destun
8. Roedd cofrestrau asedau a buddsoddi yn gyflawn, yn gywir, ac yn cael eu cynnal a'u cadw'n iawn.					Mewnosodwch destun

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r Pwyllgor)
	le	Na*	Amh	Heb ei gynnwys*	
9. Gwnaed cysoniadau cyfrif banc cyfnodol a diwedd blwyddyn yn briodol.					Mewnosodwch destun
10. Cafodd datganiadau cyfrifyddu a baratowyd yn ystod y flwyddyn eu paratoi ar y sail gyfrifyddu gywir (derbynebaw a thaliadau/incwm a gwariant), yn gyson â'r llyfr arian parod, wedi'u hategu gan drywydd archwilio digonol o gofnodion sylfaenol, a lle bo'n briodol, cofnodwyd dyledwyr a chredydwyr yn briodol.					Mewnosodwch destun

Ar gyfer unrhyw ardaloedd risg a nodwyd gan y Pwyllgor (rhestrwch unrhyw ardaloedd risg eraill isod neu ar daflenni ar wahân os oes angen) bod rheolaethau digonol yn bodoli:

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (DS nid oes angen os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r Pwyllgor)
	le	Na*	Amh	Heb ei gynnwys*	
12.					
13.					
14.					

* Os mai 'na' yw'r ymateb, nodwch y goblygiadau a'r camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael ag unrhyw wendid mewn rheolaeth a nodwyd (ychwanegwch daflenni ar wahân os oes angen).

** Os na chynhwysir yr ymateb, nodwch pryd y gwnaed y gwaith archwilio mewnol diweddaraf yn y maes hwn a phryd y bwriedir gwneud y gwaith archwilio mewnol nesaf, neu os nad oes angen sylw, rhaid i archwiliad mewnol egluro pam lai.

[Mae fy nghanfyddiadau manwl a'm hargymhellion yr wyf yn tynnu sylw at sylw'r Pwyllgor wedi'u cynnwys yn fy adroddiad manwl i'r Pwyllgor dyddiedig _____.] * Dileu os nad oes adroddiad wedi'i baratoi.

Cadarnhad archwilio mewnol

Rwy'n cadarnhau nad ydw i, fel archwilydd mewnol y Pwyllgor, wedi bod yn rhan o rôl reoli neu weinyddol o fewn y Pwyllgor (gan gynnwys paratoi'r cyfrifon) nac fel aelod o'r Pwyllgor yn ystod blynyddoedd ariannol 2022-23 a 2023-24. Rwyf hefyd yn cadarnhau nad oes gwrthdaro buddiannau yn ymwneud â fy apwyntiad.

Enw'r person a gynhaliodd yr archwiliad mewnol:

Llofnod y person a gynhaliodd yr archwiliad mewnol:

Dyddiad:

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

AONB Reserve M99001BC01

	2023/24				
	Opening balance 01.04.23	Revenue budget	Project funding		Closing Balance 31.03.24
	£	£	£	£	£
Opening balance	-943,286	-87,592		-855,694	
Underspend / overspend					
M01001 & M01002		23,115			-38,977
NRW matchfunding for Dee Valley Warden		8,000			0
SLSP 10% Overheads		-13,773			-31,273
Projects					
Corwen projects					-1,425
Outreach Engagement project (KA)					0
Scottish Power Overhead lines - Llysfasi					-5,500
Flintshire AONB Badge					-711
Other/Misc income/sales etc			1,000	-600	-5,703
WG Grant (WGHA)			1,440		-4,718
Whitebeam project					-1,575
Tourism Growth Plan (TGP) / Dark Skies (DARK)			690	-434	-1,959
Curlew Cymru					-519
Friends of the AONB (Michael Ross, benches and habitat mgmt)					-1,193
Farm Payment Scheme BPS				-19,168	-34,413
Limestone Legacy funding (LIME)					-6,110
Loggerheads Shelter					-3,541
Community Garden SDF (COMM)					-1,581
Highways Mitigation Fund P96058					-3,469
Tesco young Rangers				-1,000	-1,000
Donations			245		245
Grant Overheads (OHEA)			7,434	-19,387	-11,953
SDF Additional funding					
17/18					
<i>:- Collaboration with UNESCO WHS</i>					-5,000
<i>:- Gateways A5 Trunk Road and A494 signage (GATE)</i>					-23,111
<i>1803 :- Llantysilio - Moorland restoration £15k</i>					-1,000
<i>1806 :- 2019 - 2024 ANOB Plan £16k</i>			1,866	-2,500	2,739
<i>1808 :- Site conservation - 3 historical sites £15k</i>					-11,301
2019/20					
<i>1901 :- Tree Planting (3 sites)£15k</i>			8,736		-175
<i>1902 :-Threshold and Welcome signs for key AONB sites . £30k</i>					-14,573
<i>1904 :- Heathland Management through cutting and bailing of heather £15k</i>					-3,600
2020/21 Resilient National Parks & AONBs (RNPA):					
DBT1 :- Climate Change and Nature Recovery			49,861	-30,766	-31,885
DBT2 :- Plas Newydd Winter Opening			12,844	-7,434	-0
DBT3:- River Access for Canoeists					1,428
DBT4:- Assistant Ranger - Community Miles					-6,499
2020/21 SLSP					
2001:- Visitor Impacts Resilience project (MF)			1,320		-9,207
2002:- Improving Dark Skies and local ecology (Lighting @ Loggs)					-5,872
2020/21 Green Recovery: (GREC)					
2003:- Graig Fawr					-95
2004:- Moel Findeg & Hen Ardd			5,205		-3,816
2005:- Loggerheads and Alyn Valley			757		-5,541
Sustainable Landscapes, Sustainable Places 2021/22:					
2008 :- Recreation & Tourism Project - New R & D studies			22,500		-7,150
LUFR Levelling up Fund - Railway					-154
2011:- Gwaenysgor etc. (Dee Valley pocket park)					-3,613
Recreation Plan SDF (RECP)			2,320		-2,380

AONB Reserve M99001BC01

	<u>2023/24</u>				
	Opening balance 01.04.23	Revenue budget	Project funding		Closing Balance 31.03.24
	£	£	£	£	£
Additional WG Revenue:					
STAF:- Staffing to support the ongoing increased pressures with tourism					-17,782
2017:- Development of programme of work for new design of existing structures for Capital Projects					-4,150
2018:- Desk top study on opportunities mapping of Moel Famau for SMNR project					-10,000
DSDL Dark Skies Designated Landscapes Collaboration SNPA			148,483	-175,000	-132,884
Snowdonia - Observatory etc. + general Dark skies work					-26,400
NRW Partnership additional staff funding (NRWP)					-1,809
SLSP 2022 - 2025 (2225)			122,652	-200,000	-184,073
Activity 15% DBT1			30,000		56,250
Overheads 10% Revenue			20,000		37,500
Corwen Garden - Cadwyn Clwyd (CG22)			16,825	-14,878	-30
NRW			11,650	-9,850	540
<u>SDF & Resilient AONBs 22-25 (STAF):</u>			131,751	-150,000	-118,553
NRW CRDV Partnership (CRDV)			20,566	-20,566	-0
PEAT					-22,310
LEADER Cadwyn Clwyd (DVRP)			6,500	-7,954	-0
Snowdonia National Park - Hedgrows (SNPA)				-29,640	-34,171
LEI 3 Lost Landscapes			49,290	-422,976	-507,236
LEI - Huw M					-112,875
Brilliant Basics - A Welcoming Loggerheads (BBWL)			52,879	-45,156	7,723
Curlew Connections			20,701	-13,053	7,648
International Young Rangers Camp (IYRC)			7,762		7,762
		17,342		-415,085	
Closing balance		<u>-70,250</u>	<u>0</u>	<u>-1,270,780</u>	<u>-1,341,030</u>
				CHECK!	-1,341,030
					-0

Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy Clwydian Range and Dee Valley

Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
Area of Outstanding Natural Beauty

Forward Work Programme June 2024 Update

Project Existing	Detail/Action	Timescale	Timescale Not Started or Problem =Red In Progress on track =Amber Complete =Green	Cost -ve or +ve (£ Cost) or neutral (Through existing and external budgets)
New	Updated Action	New Dates		
Finance				
Finance and Funding	<i>Draft Risk Register to JC 10.11.22</i>	2023-24		Neutral
NRW Core AONB Funding	<i>New Offer 2024-26 £108k for two years. Unfortunately, now reduced to one year after an initial offer of 3 year!.</i>	2024-26 2024-25		-ve
SDF Fund	WG continue fund at £100k.	2022-25		+ve
SLSP Fund	<i>Year 2 and 3 increase to £200k</i>	2022-25		
Strategic Plans 2022-25				
AONB Management Plan	<i>. LUC are producing new guidance after consultation with National Landscapes/AONBs</i>	2024		Neutral
South Recreation Plan	<i>South Area Rec Plan under consultation. North Plan implementing.</i>	2024		+ve
AONB Tourism Plan	<i>Consultation gone to Tourism Forum October 2023. Approved JC 12.4.24 Taken to AONB Partnership 7.6.24</i>	2023-24		Neutral
AONB Joint Committee				
Joint Committee Meetings	<i>JC Meetings on track. Sad death of Cabinet Member Cllr Win Mullen</i>	2023-24		Neutral
LA Legal Agreement	All agreed and sealed by LAs for next 5 years. <i>Reviewed by Head DCC Legal 31.1.24 2024-in consultation with WCBC and FCC</i>	2019-2024		Neutral
AONB Champions/ AONB Local Members and Community Councils	<i>Become an open invitation 2x per year. Met 16.5.24 Denbigh-Climate Change</i>	2023-24		Neutral

Forward Work Programme June 2024 Update Continued

Project Existing	Detail/Action	Timescale	Timescale Not Started or problem =Red In Progress on track =Amber Complete =Green	Cost –ve or +ve or neutral
New	Updated Action	New Dates		
AONB Partnership				
Full AONB Partnership Meetings	3 x AONB Partnership Meetings completed. Met 2x in 2024	2023-24		Neutral
10 Year AONB Working Group Review	Reported back to Partnership on 19.5.23 and 20.10.23	2023-24		Neutral
Partnership Working Groups:				
Landscape Character and Built Environment	Landscape Character and Quality 2023	2023-24		+ve
Nature Recovery and Climate Change	Met to review national maps	2024-25		+ve
Heritage, Culture and Communities	Historic Environment 2024-25 Regular meets	2024-25		+ve
Tourism	Sustainable Tourism 2024-25 Met x2	2024-25		+ve
Recreation and Health	Access and Recreation 2023	2023-24		+ve
Sustainable Development	Sustainable Communities 2024-25 reviewed met, new member Martin Hogg	2024-25		+ve

Forward Work Programme June 2024 Update Continued

Project Existing	Detail/Action	Timescale	Timescale Not Started or problem =Red In Progress on track =Amber Complete =Green	Cost –ve or +ve or neutral
New	Updated Action	New Dates		
AONB Special Projects				
SLSP	<p><i>Majestic Moorlands and Wild Woods of the AONB</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • CPAT Heritage work • Dinas Bran Improvements • Bryn Alyn Accessibility <p><i>Enjoying our remoter landscapes 2022-25.</i></p> <p><i>Projects:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • The Moorlands and the traditions of the Commons • Woodlands Study • LNR/Llangollen GI/Pengwern Planting 	2022-25		+ve
SLSP Collaborative	<p><i>The AONB is engaged in three collaborative projects:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • North Wales Traditional Boundaries • All Wales Dark Skies Project • All Wales Education Project 	2022-25		+ve
SDF	2022-25 £100k per annum	2022-25		+ve
Special Project WG	<p>2022-25 £300k allocated to increase staffing:</p> <p><i>Farming/Engagement Officers appointed: Huw Morgan/Mari Jones. AONB Mgt Plan Ros Stockdale</i></p>	2022-25		+ve

Forward Work Programme June 2024 Update Continued

NRW Projects	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Campaign Work Dogs/Litter</i> • <i>Conservation Grazing Signs</i> • <i>Prot Equip/Uniform Young Rangers/Vols</i> • <i>Community Miles/Regional Routes</i> • <i>AONB Tourism Strategy Print</i> 	2022-24		
Our Picturesque Landscape Project	<i>Coming in to final year projects progressing. Latest minutes to JC 21.4.24</i>	2018-23		+ve
Climate Change	<i>New internal and external meets, Clwyd Catchment engagement. Land purchase DCC.</i>	March 2023		Neutral
Northeast Wales National Park Designation Project	<i>One member of Staff attended all engagement meets. TAG and MAG established</i>	June 2023		

Forward Work Programme June 2024 Update Continued

Project Existing	Detail/Action	Timescale	Timescale Not Started or problem =Red In Progress on track =Amber Complete =Green	Cost –ve or +ve or neutral
New	<i>Updated Action</i>	New Dates		
Section 85 Organisations				
SP Network Lines	<i>The Shelf back on track. New schemes in consideration - Shelf, Llangar, Plas Newydd and Llangollen Water Tower. Met March 2024 SPEN new schemes being brought forward.</i>	2022-25		Neutral
Dark Skies SPG	<i>Roll out of schemes private and public over Wesh DLs.</i>	2023-24		+ve
National Grid VIP and Landscape Enhancement Initiative	AONB Officer is rep for 39 AONBs on National Board. <i>4 x LEI Schemes Morwinion Valley and Minera Corwen EOI approved</i> AONB Award to National Grid on 23.3.23. <i>New scheme for Tremeirchion passed stage 1 worth £200k. Second scheme submitted to NG -Inc Nercwys / Rhos and Minera</i>	2023-24		Neutral
National Landscape Association formally NAAONB	Rebrand underway from confirmation with JC on 12.4.24. Regular Monthly Meets 1x Lead Officer's.	2023-24		Neutral
Pontcysyllte Aqueduct and Llangollen Canal World heritage Site	<i>HS appointed Vice Chair of Steering Group. HS asked for Nature Area in basin, need to see more Nature Themes within WHS</i>	2023-24		+ve

Severn Trent/Dwr Cymru	<i>New Meet Hafryn Dyfrdwy 3.6.24 to discuss working on Land holdings. Possible overlap with LEI schemes Dwr Cymru to also have update meet to discuss after bio officer returns to work. Both to be invited to Nature Recovery and Climate change meet.</i>	2022-23		+ve
Forward Work Programme June 2024 Update Continued				
Highways Guidance for LAs	<i>FCC and WCBC support scheme. GB reviewing programme with DCC Highways Manager</i>	2023-24		-ve